Gemeente Kaag en Braassem

FEITELIJKE VRAGEN

Zaaknummer	N.v.t.
Datum indiening vragen	donderdag 8 oktober 2026
Onderwerp	Wet versterking regie volkshuisvesting en netcongestie
Indiener vragen	PRO: Hogenboom (Luke)

Toelichting

Op 1 juli 2026 is de Wet versterking regie volkshuisvesting in werking getreden. Gemeenten krijgen hiermee een sterkere regierol op de volkshuisvesting en moeten uiterlijk 1 juli 2027 beschikken over een volkshuisvestingsprogramma. Dit vraagt de komende periode om concrete keuzes over de woningbouwopgave, doelgroepen, locaties en vooral de wijze waarop de gemeente deze opgave daadwerkelijk gaat realiseren.

Tegelijkertijd wordt netcongestie steeds bepalender voor de uitvoerbaarheid van woningbouw, maatschappelijke voorzieningen en economische ontwikkelingen. Dit vraagt van gemeenten om vroegtijdig inzicht te hebben in de toekomstige elektriciteitsvraag, ontwikkelingen onderling te programmeren en af te stemmen met de netbeheerder en tijdig ruimte te reserveren voor de benodigde energie-infrastructuur.

Ook in het koersdocument 2026–2030 wordt netcongestie nadrukkelijk als een groeiende belemmering voor woningbouw, economische ontwikkeling en de energietransitie benoemd. Daarbij wordt onder meer ingezet op tijdige afstemming met netbeheerders, het reserveren van fysieke ruimte voor verdeelstations en een coördinerend portefeuillehouder energie.
Voor PRO is het belangrijk dat beide ontwikkelingen niet los van elkaar worden gezien. Een woningbouwprogramma heeft immers pas betekenis als ook duidelijk is of, wanneer en onder welke voorwaarden projecten daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.

Vragen Wet versterking regie volkshuisvesting

1. Hoe bereidt het college zich voor op de verplichtingen die voortvloeien uit de Wet versterking regie volkshuisvesting en welke werkzaamheden zijn hiervoor inmiddels gestart?

   Antwoord: We zijn samen met adviesbureau Companen gestart met de voorbereidingen om een volkshuisvestingsprogramma op te stellen om dit op uiterlijk 1 juli 2027 vastgesteld te hebben. In dit volkshuisvestingsprogramma zullen wij uiteraard de verplichtingen die voortvloeien uit de Wet versterking regie volkshuisvesting opnemen. Er is een werkgroep opgericht met vertegenwoordiging vanuit alle betrokken disciplines om alle thema's op te pakken.

2. Welke planning hanteert het college om uiterlijk 1 juli 2027 tot het vereiste volkshuisvestingsprogramma te komen?

1. Antwoord: We doorlopen de volgende stappen:

Stap 1: Startfase	juli-oktober 2026
Stap 2: Opgave in beeld	november-december 2026
Stap 3: Koers bepalen	december-januari 2026/2027
Stap 4: Acties en maatregelen	januari-maart 2027
Stap 5: Verdieping	maart-mei 2027
Stap 6: Eindredactie	mei-juli 2027

Op dit moment zijn we bijna aan het einde gekomen van stap 2. Begin 2027 ligt het in de planning om de raad mee te nemen in het proces. Dit is aan het einde van stap 3 in het proces.

3. Welke bestaande beleidsstukken, onderzoeken en woningbouwprogrammering kunnen hiervoor worden benut en op welke onderdelen is aanvullende uitwerking of besluitvorming noodzakelijk?

Antwoord: De volgende documenten zijn benut om de opgave in beeld te krijgen.

- Woonzorgvisie 2025 – 2030
- Omgevingsvisie 2026
- Woningmarktonderzoek 2023
- Woonzorganalyse Kaag en Braassem 2025
- Meerjarige prestatieafspraken Kaag en Braassem 2025 - 2028
- Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2023
- Regionale huisvestingsverordening Holland Rijnland
- Ethos-telling van dak- en thuisloosheid in regio Holland Rijnland
- Planmonitor juli 2026
- Jaarverslag Holland Rijnland 2025

Vooraf zijn er geen onderdelen waarvan wij verwachten dat er aanvullende uitwerking of besluitvorming dient plaats te vinden. In de loop van het proces bestaat de kans dat we tegen thema's aanlopen waar verder over gesproken moet worden. Dit is als mogelijkheid opgenomen in de planning.

4. Hoe worden woningcorporaties, marktpartijen, zorgpartijen en andere relevante partners bij het opstellen en uitvoeren van het programma betrokken?

Antwoord: De woningcorporatie is vertegenwoordigd in de werkgroep volkshuisvestingsprogramma waarbij verschillende disciplines van zowel binnen als buiten de gemeenten betrokken zijn. Er zal ook input opgehaald worden voor het toetsingskader voor nieuwe woningbouwinitiatieven. De zorgpartijen zijn betrokken geweest bij het opstellen van de woonzorgvisie, dieonderdeel zal zijn van het volkshuisvestingsprogramma.

5. Wordt bij het volkshuisvestingsprogramma naast de gewenste woningbouwproductie ook nadrukkelijk gekeken naar de daadwerkelijke uitvoerbaarheid, waaronder grondposities, procedures, ambtelijke capaciteit, bereikbaarheid en beschikbare energie-infrastructuur?

Antwoord: Al deze aspecten zullen worden meegenomen bij het opstellen van het programma.

6. Heeft het college voor de huidige woningbouwprogrammering inzichtelijk welke projecten vóór 2030 daadwerkelijk realiseerbaar zijn, welke bijdrage zij leveren aan de woningbouwopgave en welke knelpunten realisatie momenteel in de weg staan?

Antwoord: Ja, dit hebben we allemaal inzichtelijk in de planmonitor van de Provincie.

Vragen netcongestie

7. Heeft het college momenteel inzicht in welke woningbouwprojecten, maatschappelijke voorzieningen en economische ontwikkelingen de komende jaren aanvullende elektriciteitscapaciteit nodig hebben?

   Ja. Het college heeft inzicht in de woningbouwprojecten waarvoor de komende jaren aanvullende elektriciteitscapaciteit nodig is. In het kader van de regeling eerder aanvragen is voor de betreffende woningbouwontwikkelingen een vermogenslijst opgesteld. Op basis hiervan zijn de benodigde aansluitvermogens geïnventariseerd en zijn aanmeldingen bij Liander ingediend. Hierdoor bestaat inzicht in de elektriciteitsvraag van de woningbouwprojecten die onder deze regeling zijn aangemeld. Dit inzicht wordt gebruikt om tijdig capaciteit te reserveren en knelpunten in de netaansluiting zo vroeg mogelijk in beeld te brengen. Daarnaast wordt dit inzicht periodiek geactualiseerd naarmate projecten verder worden uitgewerkt of nieuwe ontwikkelingen zich aandienen.

8. Zijn er op dit moment projecten binnen Kaag en Braassem waarvan bekend is dat netcongestie tot vertraging, aanpassing of andere risico's kan leiden? Zo ja, welke?

   Op dit moment is nog niet definitief vast te stellen welke projecten binnen Kaag en Braassem te maken krijgen met vertraging, aanpassing of andere risico's als gevolg van netcongestie. Voor de projecten die zijn aangemeld bij Liander in het kader van de regeling eerder aanvragen zijn de vermogensbehoeften wel in beeld gebracht en ingediend. Liander voert periodiek beoordelingen uit van de beschikbare transportcapaciteit op het elektriciteitsnet. De eerstvolgende beoordeling vindt plaats in januari. Op basis van deze beoordeling wordt duidelijk of er nog transportcapaciteit beschikbaar is en in welke mate de aangemelde projecten kunnen worden voorzien van een transportrecht. Pas nadat Liander deze beoordeling heeft uitgevoerd, ontstaat meer zekerheid over welke projecten zonder beperkingen kunnen worden gerealiseerd en voor welke projecten mogelijk aanvullende maatregelen, een aangepaste fasering of vertraging aan de orde kunnen zijn. Tot die tijd is bekend dat netcongestie een risico vormt voor diverse ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, maar is nog niet met zekerheid aan te geven welke specifieke projecten hierdoor daadwerkelijk worden geraakt.

9. Hoe organiseert het college de gemeentelijke coördinatie en regie op netcongestie, en hoe vindt daarbij afstemming plaats tussen woningbouwprogrammering, ruimtelijke ontwikkeling, maatschappelijke voorzieningen en economische ontwikkelingen?

   Netcongestie is een complexe uitdaging die niet alleen binnen Kaag en Braassem speelt, maar in grote delen van Nederland en Europa zichtbaar is. De gemeente heeft hierin niet direct een regierol, omdat de beschikbaarheid van netcapaciteit en de uitbreiding van het elektriciteitsnet primair een verantwoordelijkheid zijn van de netbeheerder en andere betrokken partijen.
   De gemeente werkt momenteel aan de verdere inrichting van de interne samenwerking rondom dit vraagstuk. Daarbij wordt onderzocht hoe de verschillende clusters, waaronder ruimtelijke ontwikkeling, wonen, duurzaamheid en economische zaken, elkaar tijdig kunnen informeren en betrekken bij ontwikkelingen met een mogelijke impact op de beschikbare netcapaciteit.
   De afstemming richt zich erop om netcongestie zo vroeg mogelijk mee te nemen in de planvorming van woningbouwprojecten, maatschappelijke voorzieningen en economische ontwikkelingen. Hierdoor kunnen kansen, knelpunten en mogelijke oplossingen eerder in beeld worden gebracht. Tegelijkertijd vraagt netcongestie om een andere manier van kijken naar ruimtelijke ontwikkelingen. Waar in het verleden vooral werd gekeken naar de gewenste ontwikkeling van een locatie, zal in toenemende mate ook rekening moeten worden gehouden

met de beschikbare energie-infrastructuur. Dit vraagt om een integrale benadering en mogelijk ook om innovatieve oplossingen, zoals slimme energiesystemen, lokale opwek, opslag en een andere fasering van ontwikkelingen.
De gemeente ziet het daarom niet zozeer als een vraagstuk van regie, maar als een gezamenlijke opgave waarbij vroegtijdige afstemming, samenwerking en creativiteit steeds belangrijker worden om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken.

10. Hoe en op welk moment vindt afstemming met de netbeheerder plaats over toekomstige projecten en de daarvoor benodigde netcapaciteit en netinfrastructuur?

    De afstemming met de netbeheerder vindt zo vroeg mogelijk plaats in het ontwikkelproces van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor maakt de gemeente gebruik van de regeling 'eerder aanvragen' van Liander. Binnen deze regeling worden potentiële woningbouwontwikkelingen en andere relevante projecten al in een vroeg stadium bij de netbeheerder aangemeld, op basis van een inschatting van de toekomstige vermogensbehoefte.

11. Heeft de gemeente voldoende inzicht in de ruimtelijke reserveringen die de komende jaren noodzakelijk zijn voor bijvoorbeeld transformator- en verdeelstations en andere energie-infrastructuur?

    De gemeente heeft beperkt inzicht in de ruimtelijke reserveringen die op de langere termijn noodzakelijk zijn voor transformatorstations, verdeelstations en andere energie-infrastructuur. Dit hangt samen met het feit dat er op grote delen van het elektriciteitsnet inmiddels sprake is van netcongestie en dat de benodigde netuitbreidingen primair worden bepaald door de netbeheerder.
    Op dit moment zijn de toekomstige investeringen en uitbreidingen van de energie-infrastructuur nog volop in ontwikkeling. Hierdoor is niet altijd duidelijk welke aanvullende ruimtelijke reserveringen binnen de gemeentegrenzen op termijn noodzakelijk zullen zijn. De gemeente is daarbij afhankelijk van de informatie die door de netbeheerder wordt verstrekt over toekomstige netverzwaringen en de daarvoor benodigde locaties.
    Waar mogelijk wordt hierover tijdig afgestemd met de netbeheerder en worden ruimtelijke kansen en beperkingen meegenomen in de planvorming. Tegelijkertijd geldt dat de omvang van de congestieproblematiek maakt dat niet alle toekomstige ruimteclaims op dit moment al concreet in beeld zijn. De gemeente blijft daarom in gesprek met de netbeheerder om nieuwe inzichten over benodigde energie-infrastructuur zo vroeg mogelijk te kunnen vertalen naar ruimtelijke plannen.

12. Welke mogelijkheden worden onderzocht om beschikbare netcapaciteit slimmer te benutten, bijvoorbeeld door energieopslag, lokale energiesystemen, flexibiliteit en het slim faseren of combineren van ontwikkelingen?

Dit is de manier om netcongestie het hoofd te bieden. We kunnen niet wachten tot het elektriciteitsnet overal verzwaard is en moeten op zoek naar lokale oplossingen. Een mooi voorbeeld hiervan is de pilot Energyhub Veenderveld. Hier wordt onderzocht hoe ondernemers energie kunnen opwekken, opslaan en lokaal met elkaar kunnen delen.
De kosten van dit project worden gedragen door de ondernemers, de provincie Zuid-Holland, de Rabobank en de gemeente Kaag en Braassem. Na het eerste onderzoek volgt nu een haalbaarheidsstudie. Het feit dat er sprake is van een goede mix van bedrijven, die niet allemaal tegelijkertijd hun piekvermogen nodig hebben, en dat zij zijn aangesloten op dezelfde netring, vergroot de kans van slagen.

Voor de gemeente Kaag en Braassem is dit een belangrijk voorbeeld van hoe economische ontwikkeling en verduurzaming samen kunnen gaan. Door slimmer gebruik te maken van de beschikbare netcapaciteit kunnen bedrijven blijven investeren en verduurzamen, ondanks de beperkte ruimte op het elektriciteitsnet.
Ook binnen de Wijkuitvoeringsplannen speelt dit vraagstuk een belangrijke rol. Nadat de mogelijkheden voor energiebesparing zijn benut, wordt gekeken hoe duurzame energie lokaal kan worden opgewekt, opgeslagen en gedeeld. Daarbij kunnen buurtbatterijen, lokale energiegemeenschappen en slimme energiesturing bijdragen aan een betrouwbare en betaalbare energievoorziening.

De gemeente ziet bovendien kansen om nieuwe woningbouw, bedrijvigheid en duurzame energieprojecten beter op elkaar af te stemmen. Door ontwikkelingen slim te faseren en energievoorzieningen gezamenlijk te organiseren, kan de beschikbare netcapaciteit optimaal worden benut. Daarmee werken we niet alleen aan het verminderen van netcongestie, maar ook aan een toekomstbestendig en duurzaam Kaag en Braassem.

13. Worden woningbouwprogrammering en energie-infrastructuur integraal onderdeel van het nieuwe volkshuisvestingsprogramma, zodat niet alleen inzichtelijk wordt wat Kaag en Braassem wil bouwen, maar ook wat nodig is om die woningbouw daadwerkelijk en tijdig te realiseren?

Ja, de samenhang tussen woningbouwprogrammering en energie-infrastructuur wordt steeds belangrijker. Op dit moment zijn wij nog niet zover dat deze volledig integraal onderdeel uitmaakt van het volkshuisvestingsprogramma. Wel verwachten wij dat dit de komende jaren noodzakelijk zal worden.
De aanhoudende netcongestie maakt duidelijk dat woningbouw niet alleen een ruimtelijke opgave is, maar ook afhankelijk is van tijdige beschikbaarheid van voldoende elektriciteitscapaciteit en de bijbehorende energie-infrastructuur. Zonder deze afstemming wordt het realiseren van woningbouw steeds lastiger.
Daarom werken wij aan een betere koppeling tussen woningbouwplannen, de benodigde netcapaciteit en het overleg met de netbeheerder. Hiermee ontstaat steeds meer inzicht in wat niet alleen gebouwd moet worden, maar ook wat daarvoor nodig is aan energie-infrastructuur om woningbouwprojecten tijdig te kunnen realiseren. Uiteraard betrekken wij deze ontwikkeling bij de verdere uitwerking van het volkshuisvestingsprogramma.

Vraag rol Regio Holland Rijnland

14. Welke rol heeft Regio Holland Rijnland in bij deze twee onderwerpen en hoe hebben we als gemeente grip op het gevoerde beleid van Regio Holland Rijnland?

Antwoord: Holland Rijnland speelt een rol in de afspraken over de realisatie van woningbouw welke vastgelegd zijn in de Regionale woondeal en de Regionale woonagenda. Daarnaast speelt de regio een rol in de verdeling van sociale huurwoningen, aangezien we een regionale huisvestingsverordening hebben. We delen met de regio een woonruimteverdeelsysteem. De wijze van toewijzing (op inschrijftijd) binnen dit systeem wordt in de regio op dit moment onder de loep genomen. Alle 13 gemeenten bepalen het beleid wat gevoerd wordt.

Voor wat betreft netcongestie organiseert Holland Rijnland de ambtelijke en bestuurlijke overleggen waarin gemeenten, provincie, netbeheerders en andere betrokken partijen informatie uitwisselen en afstemming zoeken over vraagstukken die het hele energiesysteem raken. Daarbij gaat het onder meer om ontwikkelingen rondom onderstations, energieopwekking, energieopslag,

warmteprogramma's en de toekomstige inrichting van het energiesysteem. Bij al die thema's speelt netcongestie een rol.

De gemeente heeft invloed op deze processen doordat zij zowel ambtelijk als bestuurlijk deelneemt aan regionale overleggen, daar haar belangen en standpunten inbrengt.

Vraag rol van de raad bij Wet versterking regie volkshuisvesting en netcongestie

15. Kan het college de raad informeren over de aanpak en planning van zowel het volkshuisvestingsprogramma als de aanpak van netcongestie en aangeven op welke momenten de raad hierin richtinggevende keuzes kan maken.

Antwoord: Proces en planning van het volkshuisvestingsprogramma is bij vraag 2 beantwoord.